

Date :- 01/08/2024

NOTIFICATION

Sub :- CBCS Syllabi of B. A. in Sanskrit (Sem. I & II)

Ref. :- Decision of the Academic Council at its meeting held on 27/07/2024.

The Syllabi of B. A. in Sanskrit (First and Second Semesters) as per **NATIONAL EDUCATION POLICY – 2020 (2024 Pattern)** and approved by the Academic Council as referred above are hereby notified for implementation with effect from the academic year 2024-25.

Copy of the Syllabi Shall be downloaded from the College Website
(www.kcesmjcollege.in)

Sd/-
Chairman,
Board of Studies

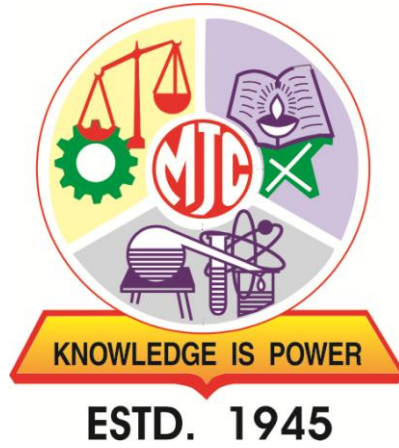
To :

- 1) The Head of the Dept., M. J. College, Jalgaon.
- 2) The office of the COE, M. J. College, Jalgaon.
- 3) The office of the Registrar, M. J. College, Jalgaon.

Knowledge is Power

Khandesh College Education Society's
Moolji Jaitha College, Jalgaon
An "Autonomous College"

Affiliated to
Kavayitri Bahinabai Chaudhari
North Maharashtra University, Jalgaon-425001

STRUCTURE AND SYLLABUS

**B.A.Honours/ Honours with Research
Revises (F.Y.B.A. SANSKRIT)**

**Under Choice Based Credit System (CBCS)
and
as per NEP-2020 Guidelines**

(w.e.f. Academic Year: 2024-25)

प्रस्तावना

उच्च शिक्षण हे सर्वसमावेशक मूल्या धर्णीत व कौशल्य धर्णीत असावे ही उच्च शिक्षणाची पूर्वअट आहे आ ण ती सैद्धांतिक संकल्पनांचे सखोल ज्ञान आ ण अनुभवात्मक प्रात्यक्षक पद्धतींद्वारे प्राप्त केली पाहिजे. UGC, NEP-2020 आ ण महाराष्ट्र सरकारच्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार मूळजी जेठा महा वद्यालय (स्वायत्त) ने वभाग-व शष्ट संरचना स्वीकारली आहे. महा वद्यालयाच्या संस्कृत अभ्यास मंडळाने संस्कृतप्रथम वर्ष पदवीचा अभ्यासक्रम तयार केला आहे. या अभ्यासक्रमातून संस्कृत भाषा आ ण साहित्य या वषयीची माहिती तसेचसंस्कृत लेखन व संभाषण ही भाषक कौशल्ये वद्यार्थ्यांमध्ये वक सत होतील असा प्रयत्न केलेला आहे. संस्कृत वषयातील मूलभूत बाबींची माहिती व्हावी आ णसंस्कृत भाषाव्यवहार अ धक सुखकर व्हावा हा या अभ्यासक्रमाच्या रचनेमागील हेतू आहे. या शवाय, प्रथम वर्षाच्या वद्यार्थ्यांना संस्कृतची भाषक कौशल्ये शक वली जातीलज्यामुळे वद्यार्थ्यांची रोजगारक्षमता वाढेल.

तीन/चार वर्षांच्या एकूण अभ्यासक्रमात प्राचीन, अर्वाचीन आ ण आधुनिक संस्कृत साहित्य, संस्कृतची भाषक कौशल्ये, संस्कृत व्याकरण आ ण संगणकीय संस्कृत,व्यावहारिक संस्कृत, व वध माध्यमांसाठीची लेखन आ ण संवाद कौशल्ये व वेद, दर्शन हे वषय असणार आहेत. या शवाय, अभ्यासक्रमाची रचनासंस्कृत भाषा आ ण भाषांतरमीमांसा यांसारख्या अभ्यासपत्रिका व वध क्षेत्रातील वर्तमान आ ण भ वष्यातील गरजा पूर्ण करण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या आहेत.ज्यातून वद्यार्थ्यांची व वध कौशल्ये वक सत करण्यावर भर देण्यात आला आहे. या अभ्यासक्रमात प्रात्यक्षकाचा देखील समावेश आहे. प्रत्येक पेपरचा तपशीलवार अभ्यासक्रम सुचवलेल्या अ धक वाचनासाठीच्या संदर्भाच्या यादीसह जोडला आहे.

Program Specific Outcome (PSO) B.A. Sanskrit Honours/ Honours with Research

After completion of this course, students are expected to learn/understand the:

PSO No.	PSO
1.	Develop Attitude of Literary Forms. (Sanskrit Poetry, Story, Novel, Drama)
2.	Develop Reading, Writing & Communication Skills of Students.
3.	Develop Attitude of Sanskrit Linguistics & Grammar.
4.	Information about the history of Sanskrit Literature.
5.	Information about Literary Theory.
6.	Develop Critic and Research Attitude in Sanskrit Literature.

Multiple Entry and Multiple Exit options:

The multiple entry and exit options with the award of UG certificate/ UG diploma/ or three-year degree depending upon the number of credits secured;

Levels	Qualification Title	Credit Requirements		Semester	Year
		Minimum	Maximum		
4.5	UG Certificate	40	44	2	1
5.0	UG Diploma	80	88	4	2
5.5	Three Year Bachelor's Degree	120	132	6	3
6.0	Bachelor's Degree- Honours Or Bachelor's Degree- Honours with Research	160	176	8	4

F. Y. B. A. Sanskrit Course Structure

Semester	Course Module	Credit	Hours/ week	TH/ PR	Code	Title
I	DSC	4	4	TH	SAN-DSC-111	Introduction of Nitishastra नीतिशास्त्राचा परिचय
	OE-	2	2	TH	SAN -OE-111	Sanskrit Story Part- I संस्कृतकथा भाग -१
	AEC					
	ES					
	IKS					
	CC					
II	DSC	4	4	TH	SAN -DSC-121	Introduction of Sanskrit Drama संस्कृतनाट्य परिचय
	OE	4	4	TH	SAN -OE-121	Sanskrit Story- Part II संस्कृतकथा-भाग - 2
	AEC					
	CI					
	CC					

DSC : Department-Specific Core course

DSE : Department-Specific elective

GE/OE : Generic/ Open elective

SEC : Skill Enhancement Course

MIN : Minor course

AEC : Ability Enhancement Course

VEC : Value Education Courses

ENG : English

ES : Environmental studies

CI : Constitution of India

IKS : Indian Knowledge System

CC : Co-curricular course

TH : Theory

PR : Practical

Exam Pattern
(100 Marks Theory course)
Pattern of Question Papers (Sem.- I & Sem.- II)

External Theory Examination		
Time : 3 Hours	Component Wise Details	Total Marks : 60
No. of Question		Marks
Question No.- 1	(Attempt any 2 out of 3 sub-questions)	12
Question No.- 2	(Attempt any 1 out of 2sub-questions)	12
Question No.- 3	(Attempt any 1 out of 2sub questions)	12
Question No.- 4	(Attempt any 1 out of 2sub questions)	12
Question No.- 5	(Attempt any 3 out of 4 sub questions)	12
External Theory Examination Total marks		60
Internal theory assessment		
Unit Test (Component- 1 & 2)		20
Assignment / Group Discussion / Project / Seminar / Activity Participation / Study Visit (Component-3 & 4)		20
Internal Examination assessment Total Marks		40
External Theory Examination And Internal Examination assessment Total marks		100

Exam Pattern

(50 Marks Theory course)
Pattern of Question Papers (Sem. - I & Sem. - II)

External Theory Examination		
Time : 2 Hours	Component Wise Details	Total Marks : 40
No. of Question		Marks
Question No.- 1	(Attempt any 2 out of 3 sub-questions)	10
Question No.- 2	(Attempt any 1 out of 3 sub questions)	10
Question No.- 3	(Attempt any 2 out of 3 sub questions)	10
Question No.- 4	(Attempt any 2 out of 3 sub-questions)	10
External Theory Examination Total marks		40
Internal theory assessment		
Unit Test (Component-1)		10
Internal Examination assessment Total Marks		10
External Theory Examination And Internal Examination assessment Total marks		50

एफ. वाय.बी.ए.

प्रथमसत्र

SAN-DSC-111

Introduction of Nitishastra

नीतीशास्त्राचा परिचय

श्रेयांक : ४

एकूण गुण: १००

अंतर्गत मूल्यमापन: ४०

सत्रांत मूल्यमापन: ६०

Coarse Objectives:	1. To study the Classical Sanskrit Poetry. 2. To give the knowledge of basic values to the students by medium of Sanskrit poetry. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit poetry. 4. To study the different personality of people in society through the Sanskrit literature.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1.know the Classical Sanskrit Poetry. 2.get the knowledge of basic values to the students by medium of Sanskrit poetry. 3. Knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit poetry. 4. know the to study the different personality of people in society through the Sanskrit literature.	
घटक	घटक विश्लेषण	तास
I	नीतिशतकम् :-अज्ञपद्धती,विद्वत्पद्धती	
	1.1: कविभर्तृहरी आणि त्यांच्या साहित्य संपदेचा परिचय 1.2 : अज्ञपद्धती - श्लोक१ते५ 1.3 : श्लोक६ते१० 1.4 : विद्वत्पद्धतीश्लोक१ते१०	१५
II	नीतिशतकम्- अर्थपद्धती, दुर्जनपद्धती,	
	2.1: अर्थपद्धती -श्लोक१ते५ 2.2: श्लोक६ते१० 2.3: दुर्जनपद्धती - श्लोक१ते५ 2.4: श्लोक६ते१०	१५
III	नीतिशतकम् - परोपकारपद्धती, धैर्यपद्धती	
	3.1: परोपकारपद्धती श्लोक१ते५ 3.2: श्लोक६ते१० 3.3: धैर्यपद्धती - श्लोक१ते५ 3.4: श्लोक६ते१०	१५

IV	नीतिशतकम्-दैवपद्धती, कर्मपद्धत	
	4.1 दैवपद्धती श्लोक १ ते ५ 4.2 श्लोक ६ ते १० 4.3 कर्मपद्धती - श्लोक १ ते ५ 4.4 श्लोक ६ ते १०	१५
अभ्यासाचे स्रोत :	• भर्तृहरी, नीतिशतकम्. (संपा) भाग्यश्री भलवतकर . जलगांव, अथर्वप्रकाशन, २०२० • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. अमरावती, सुयोग प्रकाशन. २००५ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. (संपा) हातवळणे आणि मंगळूलकर. पुणे. प्रका.एस.आर.देशमुख प्रकाशन. ७३९, बुधवारपेठ, १९७८ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. (संपा) एम. आर. काळे पुणे. १९६० • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. (संपा) डॉ.विमला श्रीकृष्णमणि त्रिपाठी. वाराणासी, चौखंबाप्रकाशन, २०१८ • भर्तृहरी, भर्तृहरिशतकत्रयम्. (संपा) डॉ. वंदन उपाध्याय. वाराणासी, चौखंबाप्रकाशन, २०१८ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. (संपा) डॉ. राकेशशास्त्री. दिल्ली, प्रीतमप्रकाशन . २०१९ • भर्तृहरी, नीतिशतकम्. (संपा) डॉ. अखिलेश शर्मा. लातूर, विद्याभारतीप्रकाशन . २०२०१५ • डॉ. भिखनलाल आत्रेय, भारतीयनीतिशास्त्र का इतिहास, हिंदीसमिती, सूचनाविभाग, लखनऊ, उत्तर प्रदेश .	

एफ. वाय. बी.ए.
प्रथम सत्र

SAN -OE -111
Sanskrit Story- Part-I

संस्कृतकथा –भाग १

श्रेयांक : २
एकूण गुण: ५०

अंतर्गत मूल्यमापन: २०
सत्रांत मूल्यमापन: ३०

Coarse Objective:	1. To study the story literature 2. To give the knowledge of basic values to the students by story literature. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of story literature. 4. To acquaint the skill of reading and writing story.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to 1. know the story literature. 2. get the knowledge of basic values to the students by medium of story literature. 3. Knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of story literature 4 Students will become capable of reading and writing story.	
घटक	घटक विक्षेपण	तास
I	1.1: क्षपणक-कथा, 1.2: ब्राम्हणी नकुलकथा । 1.3: लोभाविष्ट चक्रधर कथा । 1.4: सिंहकारक –ब्राह्मणपुत्र-कथा ।	१५
II	2.1: शोकविरहितं मरणम् । 2.2: वृद्धात्सम्प्राप्तःज्ञानस्यव्रतोपदेशः । 2.3: परिवर्तनानुसारिणी जीवनशैली । 2.4: मयादृष्टः कश्चिद् अतिकुशाग्रमति ।	१५
अभ्यासाचे स्रोतः	- मूर्तिसुधा, सुजा: उताहोआजा, पुणे, प्रकाशक-पुणे, गायत्रीसाहित्य,प्रतिकनगर, येरवडा, २०१०. - MurtiSudha Wise or other wise , New Delhi, publisher, pengun books –.2002. - मूर्तिसुधा,वाईजअंडअदरवाईज : सुधामूर्ती : मराठीअनुवाद : लीनासोहानी, मुंबई,मेहतापुब्लीशिंगहोऊस, - संस्कृतसाहित्यपरिचय :- राष्ट्रीयशैक्षिकअनुसंधानऔरप्रशिक्षणपरिषद, नईदिल्ली. २०१९ - शरीफमोहम्मद, संस्कृतकथासाहित्यएकअध्ययन : इलाहाबादसंस्कृतविभाग, इलाहाबादविश्वविद्यालय,.१९९३ - A History of Sanskrit Literature: Classical Piriya. Vol-1 University of Calcutta, 1962 - शर्मा अखिलेश, अपरीक्षितकारक, संपादक- लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१० - शर्मा विष्णू, अपरीक्षितकारक संपादक- गायकवाडराजेंद्र, लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१०	

SEMESTER-II

एफ. वाय. बी.ए.
द्वितीय सत्र
SAN -DSC -121

Introduction of Sanskrit Drama
संस्कृत नाट्यपरिचय

श्रेयांक : ४

एकूण गुण: १००

अंतर्गत मूल्यमापन: ४०

सत्रांत मूल्यमापन: ६०

Coarse Objective :	1. To study the Sanskrit Drama. 2. To give the knowledge of Rasa, <i>Abhinaya</i>, story to the students by Sanskrit Drama . 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of Sanskrit Drama. 4. To study the different Characters in society through the Sanskrit Drama.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1. know the Sanskrit Drama . 2. get the knowledge of Rasa, <i>Abhinaya</i>, story to the students by Sanskrit Drama 3. Knowledge of moral ethics of human society through the medium of Sanskrit Drama. 4. know the different Characters in society through the Sanskrit Drama	
घटक	घटकविश्लेषण	तासिका
I	संस्कृतनाटकाचाइतिहास	
	1.1: नाटकाची उत्पत्ती आणि विकास 1.2: संस्कृत नाटकाचे प्रकार आणि 1.3: संस्कृत नाटकाची वैशिष्ट्ये 1.4: संस्कृत नाटककार भास,	१५
II	संस्कृतनाटकाचाइतिहास	
	2.1 संस्कृतनाटककारकालिदास 2.2 संस्कृतनाटककारशूद्रक 2.3 संस्कृतनाटककारहर्ष 2.4 संस्कृतनाटककारभवभूति	१५
III	नाटक-कर्णभार-भास	
	3.1 नाटकाचा, कवीचा, परिचय 3.2 कथावस्तू 3.3 पात्रपरिचय 3.4 चरित्रचित्रणे	१५

IV	नाटक-कर्णभार-भास	
	4.1 काव्यगतवैशिष्ट्ये 4.2 अंकएक 4.3 भासांचीभाषाशैली 4.4 नाटकातीलरस, छंद, अभिनय	१५
अभ्यासाचे स्रोतः	- कळंबेकरवि.वा., संस्कृतसाहित्याचासोपपत्तिकइतिहास. नागपूरः शारदाप्रकाशन १९९३ - मकडोनेलए.ए., A History of Sanskrit Literature. पुनर्मुद्रण, नवीदिल्ली: मुंशीराममनोहरलाल १९६६ - कीथए.बी, A History of Sanskrit Literature. दिल्ली: मोतीलालबनारसीदास २००१ - दासगुप्ताअँडडेक्लासिकलपीरियड, A History of Sanskrit Literature. खंड १, कलकत्ता: कलकत्ताविद्यापीठ १९६२ - विन्टरनिट्झएम. A History of Sanskrit Literature. खंड १ व ३, कलकत्ता: १९५९ दिल्ली: पुनर्मुद्रण, मोतीलालबनारसीदास १९९८. - भास, कर्णभारम्संपादक- अखिलेशशर्मा लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन. २०१० - भासनाटकत्रयम्संपादक- म.मो. केळकर हातवळणे मंगरूळकपुणे. - मिराशी. व.वि, भवभूति, मुंबई, महाराष्ट्रराज्यसाहित्य- संस्कृतीमंडळ, १९९९ - भट. गो. के. संस्कृतनाटके आणि नाटककार, पुणे, श्रीविद्याप्रकाशन पुणे ३०. १९८० - भास, तीनएकाकिंका, किल्हापूर, महाराष्ट्रग्रंथभांडारमहाद्वाररस्ता, पुणे १९६२	

एफ. वाय. बी.ए.
द्वितीय सत्र
SAN-OE-121
Sanskrit story -II
संस्कृतकथा - २

श्रेयांक : ४

अंतर्गत मूल्यमापन: ४०

एकूण गुण: १००

सत्रांत मूल्यमापन: ६०

Coarse Objective :	1. To study the story literature 2. To give the knowledge of basic values to the students by story literature. 3. To inculcate the knowledge of moral ethics of human society to the students through the medium of story literature. 4. To acquire the skills of reading and writing story.	
Coarse Outcomes:	At the end of course, the students will be able to; 1. know the story literature. 2. get the knowledge of basic values to the students by medium of story literature. 3. Knowledge of moral ethics of human society through the medium of story literature 4 Students will become capable of reading and writing story.	
घटक	घटक विव्लेषण	तासिका
I	सुज्ञा: उताहो अज्ञा : सुधामूर्ती	
	1.1: स्वातंत्र्यदिनस्यविरामदिनः । (पूर्वार्ध) 1.2: मार्गणंसत्वरं विवाहोऽपिसत्वरम् । (पूर्वार्ध) 1.3: स्वातंत्र्यदिनस्यविरामदिनः । (उत्तरार्ध) 1.4: मार्गणंसत्वरम्विवाहोऽपि सत्वरम् ।(उत्तरार्ध)	१५
II	सुज्ञा: उताहो अज्ञा : सुधामूर्ती	
	2.1: संवेदनशून्यतया: परिणाम् । (पूर्वार्ध) 2.2: युवानः ननिसत्त्वाः । (पूर्वार्ध) 2.3: संवेदनशून्यतया: परिणाम्।(उत्तरार्ध) 2.4: युवानः ननिसत्त्वाः । (उत्तरार्ध)	१५
	3.1: सकारात्मकः दृष्टिकोनः । (पूर्वार्ध) 3.2: सुखसोपानस्यप्रथमापददण्डिका । (पूर्वार्ध) 3.3: सकारात्मकः दृष्टिकोनः । (उत्तरार्ध) 3.4: सुखसोपानस्यप्रथमापददण्डिका ।(उत्तरार्ध)	१५
	4.1: भिक्षाचारस्य जीवनोपदेशः । (पूर्वार्ध) 4.2: भिक्षाचारस्य जीवनोपदेशः । (उत्तरार्ध) 4.3: आदौशिरः शूलम् । (पूर्वार्ध) 4.4: आदौशिरः शूलम् । (उत्तरार्ध)	१५

अभ्यासाचे स्रोत:	• Wise or other wise :-Sudhamurti –publishar –penguin books –new delhi .2002. • वाईजअंडअदरवाईज : सुधामूर्ती : मराठीअनुवाद : लीनासोहानी, मेहतापुब्लीशिंगहोऊस,मुंबई • संस्कृतसाहित्यपरिचय :- राष्ट्रीयशैक्षिकअनुसंधानऔरप्रशिक्षणपरिषद, नईदिल्ली. २०१९ • संस्कृतकथासाहित्यएकअध्ययन : मोहम्मदशरीफ,संस्कृतविभाग, इलाहाबादविश्वविद्यालय, इलाहाबाद.१९९३ • A History of Sanskrit Literature: Classical Piriya. Vol-1 University of Calcutta,1962 • सुज्ञा: उताहोआज्ञा :- सुधामूर्तीप्रकाशक-गायत्रीसाहित्य, प्रतिकनगर, येरवडा, पुणे२०१० • शर्माअखिलेश, अपरीक्षितकारक, संपादक- लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१० • शर्माविष्णू, अपरीक्षितकारकसंपादक- गायकवाडराजेंद्र, लातूर. विद्याभारतीप्रकाशन.२०१०	
-----------------------------	--	--

शुभमस्तु

मूळजी जेठा (स्वायत्त)मह वद्यालय

संस्कृत अभ्यास मंडळ

नाव	पद	महा वद्यालय
प्रो.भाग्यश्री भलवत्कर	अध्यक्ष	मू.जे.(स्वायत्त) मह वद्यालय जळगाव.
डॉ.अ खलेश शर्मा	सदस्य	मू.जे.(स्वायत्त) मह वद्यालय जळगाव.
डॉ.क्रांती व्यवहारे	सदस्य	बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा वद्यापीठ, औरंगाबाद.
डॉ.पंकजा वाघमारे	सदस्य	शासकीय ज्ञान वज्ञान महा वद्यालय, औरंगाबाद.
प्रो.क वता होले	सदस्य	क वकुलगुरू का लदास संस्कृत वद्यापीठ ,रामटेक.
डॉ.जयश्री सकळकळे	सदस्य	शंकरलाल खंडेलवाल महा वद्यालय, अकोला.